

כניסת השבת – 16.27
יציאת השבת – 17.38
רבנות ת"מ (77 דקות זמניות) - 18.00
(אופק חדרה)

מתוק מדבש

שנה שביעית – גיליון 269
פרשת וארא תשפ"א

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א
פניית הפנסת 'בית יוסף' לצאת אולפא
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' בטלפון 073-2951228

יום שישי בשעה 15.00
ישודר אי"ה שיעור על פרשת השבוע:
השיעור ישודר בליג' ב'קול הלשון'
(להאזנה 03-6171111)

ביום שבת קודש
14.30 שיעור פרשת שבוע
ביהכ"נ 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה
ברוכים הבאים בש"ה

בזה כמעט והושלם תיקונו של קין, אך עדיין היה בידו חטא נורא שהיה הראשון שהביא מוות לעולם. את החטא הזה תיקן אלעזר בן אהרון כאשר לקח לאישה את בת יתרו והיא ילדה לו את פנחס שהביא חיים לעולם, בכך שהביא בקנאתו לעצירת המגיפה. והוא גם אליהו הנביא זכור לטוב שעל ידו תהיה תחיית המתים לעתיד לבוא. ובזה תורצו שתי הקושיות הנ"ל: א. יתרו מוזכר כאן בשם פוטיאל לשבח, כי בזה שכפר בעבודה זרה תיקן את חטאו שהיה מפטם עגלים לעבודה זרה. ב. נאמר **מבנות פוטיאל** ולא 'בת פוטיאל' כי שתי בנות של יתרו היו תיקון לחטאי קין, ציפורה שנישאה למשה כנגד התאומה שנגזלה מהבל. ובת יתרו שנישאה לאלעזר, שממנו יצאו פנחס ואליהו הנביא שהביאו חיים לעולם לכפר על המוות שירד לעולם ע"י קין. ובזה הושלם תיקונו של קין. **מתוק מדבש!**

ופצוין 'תיקון' מ'איתא דפגילותא

מה האמת? והנה ההפך בין צורק דין ואיש חסד?
נהיט מחפיש אנשים עם צרות, צו"ד כדי להרוויח
מהט כסף ואיש החסד כדי לסייע להם...

רעיון וסיפור – תזמורת בהלוויה...

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל (ו', ה')

מדוע נאמר 'וגם אני שמעתי'? מי עוד שמע חוץ מהקב"ה?

לפני התירוף נקדים סיפור נפלא (מעובד ע"פ 'מרווה לצמא' - הרב יקותיאל יהודה גנז שליט"א):
אל משרדי ה'חברא קדישא' בירושלים נכנס יהודי בשם זלמן ובפיו בקשה מוזרה. הוא ביקש לרכוש חלקת קבר לעצמו, אך דבר אחד חשוב לו מאוד והוא שבשעת הלוויה שלו ילכו אותו תזמורת כליזמרים שינגנו ניגוני שמחה. 'אני לא צריך לא הספדים ולא כבוד, אני גם לא צריך יותר ממניין מצומצם של מלווים, אבל אני מוכרח שתבטיחו לי כי תזמורת עליזה ועולצת תלווה את דרכי האחרונה'. הפקידים לא ידעו כיצד להתייחס לבקשה... הם הבטיחו לבדוק את בקשתו ונפרדו ממנו ללא הבטחה מפורשת. זלמן היה עולה חדש מרוסיה ללא משפחה... הוא היה יושב כל היום בחצר בית הכנסת 'החורבה' ולומד פרקי משניות. הוא לא קשר קשרי שיחה עם איש וכששאלוהו על דא ועל הא הוא היה משיב בהמהום חוזר למשנתו.

פקידי ה'חברא קדישא' הלכו למעונו של הגאון רבי שמואל סלנט זיע"א רבה של ירושלים לספר על הבקשה המוזרה ולשאל מה עליהם לעשות?
רבי שמואל הקשיב וביקש לזמן אליו את זלמן...
דירתו של הרב הייתה בחצר בית כנסת 'החורבה', כך שלא חלפו יותר משתי דקות עד שהתייצב זלמן לפני הרב בפחד. הרב קיבל את פניו בהארת פנים ושאל מה עומד מאחורי בקשתו המוזרה?

וידבר א-לוקים אל משה ויאמר אליו אני ה' (ו', ב')

רש"י: דיבר אתו משפט על שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה לעם הזה.
מובא במדרש רבה: זה שאומר הכתוב 'מי יבוא ומי יהרהר אחר המלך אשר כבר עשהו'. מהי כוונת המדרש?
מבאר ה'שער בת רבים' בשם ה'עיר דוד': לכאורה יש לשאול: מדוע כאן הקב"ה כועס על משה על שביקש רחמים על עם ישראל ואילו בחטא העגל כאשר ביקש 'למה ה' יחרה אפך בעמך' אמר לו הקב"ה 'סלחתי כדברך' ולא זו בלבד אלא שקיבל שכר על תפילתו?
ותירץ נפלא: בחטא העגל משה ביקש על העתיד 'למה ה' יחרה אפך' לפני שחרה אף ה' בעם. ואילו כאן משה התרעם על העבר 'למה הרעות לעם הזה' ועל זה נענש. ולכן אומר המדרש את הפסוק 'מי יבוא ומי יהרהר אחר המלך אשר כבר עשהו'
וזה לימוד גדול עבורנו, שאין לנו להרהר על דברים שכבר אירעו בעבר אלא לקבלם באהבה. ומאידך, עלינו להתפלל על העתיד וכמו שנאמר על הלל הזקן שהיה תמיד מודה על העבר ומבקש על העתיד. **מתוק מדבש!**

ואלעזר בן אהרון לקח לו מבנות פוטיאל לו אישה ותלד לו את פנחס (ו', כה')

רבנו ה'בני יששכר' הקשה מספר קושיות:
א. מדוע הוזכר כאן יתרו בשם 'פוטיאל'? הרי זה שם גנאי עבורו כמובא בחז"ל על שם שפיטם עגלים לעבודה זרה?
ב. מדוע נאמר שאלעזר לקח **מבנות** פוטיאל? שבא להשמיענו שהיו לו עוד בנות, היה לו לומר שהוא לקח את **בת** פוטיאל?
מתרץ ה'בני יששכר' זיע"א: **הקדמה:** ידוע כי יתרו היה גלגול של קין ומשה היה גלגול של הבל. וכמו כן המצרי שנהרג ע"י משה היה חלקו הרע של קין.
כמו כן ידוע כי הבל הביא 'מבכורות צאנו ומחלביהן' ואילו קין הביא מהגרוע שבפרי האדמה. ובהמשך כפר ואמר שאין דין ואין דין ועשה עיקר מהנהגת הכוכבים והמזלות. נמצא שקין עבר ד' עבירות קשות א. רצח את אחיו. ב. הוא היה הראשון שהביא מוות לעולם בידיו. ג. ייסד עבודת הכוכבים והמזלות ד. גזל את תאומתו של הבל.
משה רבנו, שהיה כאמור גלגול של הבל, הרג את המצרי ובכך תיקן את רצח הבל ע"י קין.
והנה, יתרו הגיע לעולם כדי לתקן את חטא 'עבודת הכוכבים' של קין, אך הוא המשיך לחטוא ולהוסיף חטא על פשע בכך שהיה כהן לעבודה זרה והיה מפטם עגלים ומקריבן לכוכבים ולמזלות שייסד קין בעולם.
אבל כאשר הגיע משה ליתרו עשה יתרו תשובה, כפר בעבודת כוכבים והשיב למשה (שהוא הבל) את התאומה שגזל ממנו שהיא ציפורה בתו.

דמעות רותחות, הוא תפס בידי של זלמן ואמר 'לא זלמן ייקרא שמך כי אם רבי זלמן'...

'האם הרב יכול להבטיח לי כי ימלאו את בקשתי? שבשעת הלווייתי ילווני בתזמורת ובכלי שיר כדי שאלך בדרכי האחרונה עם אותו זיכרון של הצלת הנפשות על ידי?' רבי שמואל סלנט שתק לכמה רגעים ואמר: 'רבי זלמן יקירי, קשה לי להתיר לאנשי ה'חברא קדישא' להיענות לבקשתך ולהזמין לכתחילה תזמורת להלוויה, אך אני בטוח כי מן השמים יעוררו בצורה הנכונה והטובה ביותר את אותו זיכרון טוב... תנוח דעתך'.

שני כליזמרים מיוחדים היו בירושלים של אותם הימים, האחד אילם והשני עיוור, לאילם היה תוף ולעיוור חצוצרה, הם היו יושבים כל היום בשערי העיר העתיקה ומנגנים ניגונים שונים, ניגוני שמחה לצד ניגוני תוגה, יצירות מוסיקליות לצד מארשים עממיים. עוברי האורח שחלפו על פניהם היו זורקים לעברם כמה פרוטות, מי מתוך רחמים ומי בשביל הנגינה המרגשת.

רק יום אחד בשנה היו השניים עוזבים את מקומם הקבוע, היה זה ביום הפורים... הם היו מסתובבים ברחובות ירושלים ומשמיעים שירים שמחים ומלאי קצב, המתופף היה הולך ראשון ואחריו פסע העיוור, צליליהם היו נשמעים בדיצה וכל ילדי ירושלים היו רצים לעברם וצהלתם על פניהם. 'שושנת ירושלים צהלה ושמחה'.

והנה, בבוקר יום פורים של שנה מסוימת, יצאה הודעה ברחבי ירושלים על פטירתו של זלמן, מערכת כריזה הודיעה על קיום הלוויה בשעת צהרים לאותו 'מת מצווה' שאין לו משפחה כלל.

המוני יהודים יצאו ללוות את רבי זלמן ז"ל בדרכו האחרונה, האווירה ברחוב הייתה פורימית ועליזה, אך הלב כאב על אותו יהודי שנפטר ללא מכר וגואל.

והנה, תוך כדי מסע הלוויה ברחוב הראשי, הגיחו מהפינה שני הכליזמרים, העיוור והאילם, הם היו עסוקים בשמחתם וניגנו את ניגוני השמחה שלהם ולא שמו לב כי הם צועדים לצד ההלוויה ההמונית של רבי זלמן ז"ל.

שני הכליזמרים המשיכו במצהלותיהם, הם ניגנו ניגונים עליזים, כאשר לצדם צועדים המלווים ושפתותיהם רוחשות 'יושב בסתר עליון...'

בשלב מסוים הרגישו שני הכליזמרים לאיזו סיטואציה הם נקלעו, הם רצו להפסיק את ניגנתם, אך אז הראה להם ראש ה'חברא קדישא' שימשיכו בניגונה... ואיש מן המוני המלווים לא הבין מדוע...

מאוחר יותר כאשר סופרו הדברים לרבה של ירושלים, ענה ואמר 'תנוח דעתכם, על יהודי זה נאמר 'רצון יראיו יעשה'

וכך מסביר רבנו ה'חתם סופר' זיע"א: כאשר יהודי היה רואה את חברו מוכה ע"י נוגש מצרי הוא היה מרגיש כאב בגופו כאילו שהוא קיבל את המכה. ועל כך אומר הקב"ה 'וגם אני שמעתי' שכאשר יהודי מרגיש את כאבי חברו ומשתתף בצער, כפי שאותו זלמן הרגיש בצרת הנערים היהודים, אזי גם הקב"ה שומע את זעקת שניהם. השתתפות בצער הזולת מביאה לגאולת עם ישראל.

שבת שלום ומבורך!

'נער הייתי' החל זלמן בסיפורו 'כאשר הגיעו החוטפים לעיירתנו וחספו אותי לעבודות הצבא, הם לקחו אותי יחד עם עוד כמה ילדים קנטוניסטים, העבידו אותנו בעבודות מפרכות וחינכו אותנו לשכוח מהעבר, לשכוח מהתורה ומהמצוות, מההורים ומהבית היהודי, ולהיות מסורים לצבא הרוסי כמו מכוונות מלחמה.

הייתי מוכשר מאוד והצטיינתי בעבודתי הצבאית, טיפסתי בסולם הדרגות עד שקיבלתי מעמד של קצין בכיר באחד המחנות הצבאיים הגדולים סמוך לפטרבורג הברייה.

עם השנים לא זכרתי כמעט כלום מעברי היהודי, למעט הפסוק 'שמע ישראל' אותו זכרתי ואף שיננתי בחשאי.

כאב לי מאוד לראות קבוצות של ילדים יהודים המובלים למחנה, קשה היה לי לראות כיצד אותן ילדים תמימים גדלים להיות מכוונות מלחמה נטולי הבעה, נטולי חשיבות עצמית, אך לצערי לא היה בידי לעשות דבר.

ואז הגיע היום שבו שמעתי על קבוצת נערים עקשנית שהחליטה לשמור תורה ומצוות בכל מחיר, המפקדים כלאו אותם בכלא הצבאי והתכוננו להעבירם על דתם בעל כורחם ובאכזריות.

כאשר שמעתי זאת החלטתי כי אני חייב לעשות משהו...

ואז עלה במוחי רעיון, החלטתי לארגן ערב שירה וזמרה לכל החיילים, הזמנתי את התזמורת הצבאית, הכרזתי בכל רחבי המחנה על כך שהערב בשעה שמונה תתקיים מסיבה עם הרבה 'משקה' וכאשר אומרים 'משקה' אין הכוונה למיץ תפוזים אלא לבקבוקי וודקה לרוב.

עבור החיילים הרוסים זו הייתה בשורה מרנינה ביותר... ואכן, בשעה שמונה בערב החלו לנהור חיילים רבים לרחבת המחנה, שם המתינו להם בקבוקי וודקה לרוב.

התזמורת החלה מנגנת, הם שתו עוד ועוד ופרצו בריקודים משולהבים ברחבת המחנה, על השולחנות ועל הספסלים, האווירה הייתה שמחה כל כך עד שאיש לא שם לב לאותם עשרה נערים יהודים שחומקים מהכלא, לאחר שאני תיאמתי זאת איתם, ובורחים מהמחנה הארוך אל החופש בחזרה לחיק משפחותיהם ויהדותם.

למחרת בבוקר נודע לחיילים הרוסים על בריחת הנערים, איש לא חשד בי וכולם תלו בעצמם את האשמה בכך שהשתכרו ולכן העלימו את דבר הבריחה.

זו הייתה הפעם הראשונה אך לא האחרונה... במהלך עשרים שנות שירותי כקצין בכיר במחנה הייתי מארגן מידי פעם ערב התרעננות שכזה, שהתקבל בברכה אפילו בפטרבורג... בכירי השלטון בירכו על כך בראותם כי קצת וודקה וצלילי תזמורת תורמים ליעילותם של החיילים.

כל ערב שכזה היה הופך לחגיגה, האלכוהול היה נשפך כמים והתזמורת לא הרפתה לרגע, בכל ערב כזה היו זוכים לברוח כמה נערים יהודים מגזירת הקנטוניסטים.

עם שחרורי מהצבא הרוסי שבתי אל חיק היהדות... אומנם הייתי צריך ללמוד הכל מההתחלה, ומוחי כבר היה שרוף משנות קצונה רבות כל כך, אבל עשיתי כל מה שאני יכול, האמת שאני לא כל כך מבין את פירוש המילים, לא של התפילה ולא של המשניות אשר אני משנן ללא הרף, אבל זה מה שאני יכול לעשות כדי להיות יהודי טוב...'

רבה של ירושלים שומע את הסיפור ומעיניו החלו זולגות

לע"נ: אבי מורי ממוס בן גזירה ז"ל ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל
יעקב בן רבקה ז"ל / מימון ספיר בן מול טוב ז"ל
רחל (רשל) בת נעימה ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להצלחת: דקל מלכה - להצלחה כללית / אורי ישראל - רפ"ש / סוזן בת
ימנה - רפ"ש / אהרון בן מסעודה - רפ"ש / דוריאן הודיה בת נעמי -
לרפ"ש / נועם חן בת שולה - רפואה שלימה